

A child's drawing on a light blue background. At the top is a large, fluffy blue cloud with a black outline. From the bottom of the cloud, several thin blue lines representing rain fall down to a row of five red flowers. The flowers are drawn with red petals and green leaves. The text 'Reisjärven varhaiskasvatussuunnitelma 2022' is written in blue, sans-serif font across the middle of the drawing.

Reisjärven
varhaiskasvatussuunnitelma
2022

Hyväksytty Reisjärven sivistyslautakunnassa 23.8.2022

Varhaiskasvatuksen pedagogiikka on tietoista toimintaa lasten oppimisen ja hyvinvoinnin toteuttamiseksi.

opetusneuvos Anneli Rautiainen, Opetushallitus

Sisällys

1.	REISJÄRVEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA.....	3
1.1	Reisjärven erityispiirteet.....	4
1.2	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	5
2.	VARHAISKASVATUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET.....	6
2.1	Nämä ovat meille tärkeitä - yhteiset arvomme ja oppimiskäsitys	7
2.2	Laaja-alainen osaaminen ja pedagoginen toiminta.....	8
2.3	Siirtymäkäytännöt Reisjärven varhaiskasvatuksessa	10
3.	VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTAKULTTUURI.....	11
4.	VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGISEN TOIMINNAN SUUNNITTELU JA TOTEUTTAMINEN.....	13
4.1	Pedagogisen toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen periaatteita sekä seurannan ja arvioinnin käytännöt.....	13
4.2	Varhaiskasvatuksen pedagogisen dokumentoinnin periaatteita ja käytäntöjä	19
4.3	Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttaminen	20
5.	LAPSEN TUKI	21
5.1	Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet ja vastuut	21
5.2	Yhteistyö tuen aikana	22
5.3	Tuen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa	23
5.4	Lapsen tuen arviointi	25
5.5	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tuen aikana	25
5.6	Päätös tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä tukipalveluista.....	26
6.	VAIHTOEHTOISEEN PEDAGOGIIKKAAN TAI ERITYISEEN KATSOMUKSEEN PERUSTUVA VARHAISKASVATUS	27
6.1.	Reisjärven paikalliset ratkaisut.....	27
7.	TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN REISJÄRVEN VARHAISKASVATUKSESSA	28

1. REISJÄRVEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Reisjärvellä on laadittu valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta paikallinen koko kuntaa koskeva varhaiskasvatussuunnitelma. Se on määräävä asiakirja, jonka mukaan jokainen työntekijä on velvollinen työskentelemään ja jota tulee kunnassa arvioida ja kehittää.

Varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa on otettu huomioon paikallisella tasolla tehdyt suunnitelmat kuten Reisjärven kunnan esiopetussuunnitelma, Reisjärven kunnan laaja hyvinvointikertomus 2021–2025 sekä Reisjärven kuntastrategia 2035.



Reisjärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelma sisältää paikalliset painotukset, mahdollisuudet ja kehittämisen kohteet. Se määrittelee, ohjaa ja tukee varhaiskasvatuksen järjestämistä paikallisesti. Varhaiskasvatussuunnitelma on asiakirja, joka velvoittaa kunnallista päiväkotij- ja perhepäivähoitoa, avointa varhaiskasvatustoimintaa sekä yksityistä perhepäivähoitoa ja kerhotoimintaa. Reisjärven varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen sen eri vaiheissa ovat osallistuneet varhaiskasvatuksen henkilöstö ja huoltajat, avoin varhaiskasvatus sekä yhteistyötahoja.

Reisjärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelma on luettavissa kunnan internet-sivuilla ja paperisena versiona varhaiskasvatustyksiköissä. Kansallisarkiston päätöksellä (2.1.2019) paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja lapsen vasuasiakirja ovat pysyvästi säilytettäviä asiakirjoja.

[Reisjärvellä varhaiskasvatusta](#) järjestetään päiväkodissa, perhepäivähoitajien kodeissa sekä ryhmäperhepäivähoidossa. Päiväkodissa on arkipäivisin tapahtuvan varhaiskasvatuksen lisäksi vuoroa. Esiopetusta järjestetään koulun yhteydessä.

Reisjärvellä on myös avointa varhaiskasvatusta. Siihen sisältyy seurakunnan lapsityö sekä Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) paikallisyhdistyksen järjestämää toimintaa.

Reisjärven kunnan varhaiskasvatuspalveluiden tehtävänä on huolehtia lapsen hyvinvoinnista järjestämällä lapsiperheille laadukkaita, monimuotoisia ja taloudellisesti vastuullisesti tuotettuja varhaiskasvatuspalveluita yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Reisjärven varhaiskasvatuksen kehittämisen tavoitteena ovat varhaiskasvatuksen laadun, pedagogiikan ja rakenteen kehittäminen ja lapselle kehittävän, oppimista edistävän, turvallisen varhaiskasvatusympäristön luominen. Varhaiskasvatuksessa rakennetaan yhteistä toimintakulttuuria.

Reisjärven varhaiskasvatussuunnitelma on suomenkielinen. Se hyväksytään Reisjärven kunnan sivistyslautakunnassa. Kunnan varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi laaditaan lapsiryhmää koskevat ryhmävasut, jotka päivitetään vuosittain. Ryhmävasut ovat kunkin tiimin laatimia arjen toimintoja ohjaavia asiakirjoja. Jokaiselle lapselle laaditaan oma varhaiskasvatussuunnitelma, lapsen vasu, joka on salassa pidettävä. Lapsen asiakkuus varhaiskasvatuksessa on julkinen tieto.

1.1 Reisjärven erityispiirteet

Reisjärvi on pieni luonnonkaunis kunta, jossa on paljon paikallista osaamista. Luonto on voimavara, jota hyödynnetään varhaiskasvatuksessa monipuolisesti eri vuodenaikoina. Lähiympäristön retkikohteet tarjoavat keskeisiä oppimis- ja kehitysympäristöjä. Reisjärven varhaiskasvatuksen kehittämiskohteena on hyödyntää näitä paikallisia ominaisuuksia ja vahvuuksia. Toimintakulttuurin muutosta vahvistetaan laaja-alaisen yhteistyön kehittämisellä. Yhteistyötä tehdään sekä varhaiskasvatuksen toimintamuotojen kesken että ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhteistyökuvioiden rakentamisessa hyödynnämme paikallisten yhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä.



1.2 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman (lapsen vasun) rakenne pohjautuu valtakunnalliseen ohjeeseen. Jokaiselle varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle laaditaan oma varhaiskasvatussuunnitelma. Se laaditaan kahden kuukauden kuluessa hoidon aloituksesta yhdessä lapsen, huoltajien ja tarvittaessa lapsen kehitystä ja oppimista tukevien asiantuntijoiden kanssa. Reisjärvellä lapsen vasu laaditaan sähköisesti Daisy-järjestelmässä. Lapsen vasu tarkistetaan tarvittaessa, vähintään kerran vuodessa. Lapsen vasuun kirjataan myös lapsen tuen tarpeet. Tarvittaessa sitä täydennetään lapsen henkilökohtaisella *lääkehoitosuunnitelmalla*. Lapsen vasun laatiminen on prosessi, joka alkaa aloituskeskustelulla lapsen tullessa varhaiskasvatukseen.

Tavoitteenamme on oppia tuntemaan lapsi mahdollisimman hyvin ja löytää tapoja lapsen hyvinvoinnin tukemiseen. Lapsen vasuun kirjattavat tavoitteet kuvaavat sitä, miten pedagogisella toiminnalla tuetaan kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Tavoitteet ovat pohjana lapsiryhmän pedagogiselle toimintasuunnitelmalle, pienryhmätoiminnan toteuttamiselle sekä lapsen yksilölliselle ohjaukselle. On tärkeää, että sekä huoltajien että henkilöstön havainnot ja näkemykset lapsen kehityksen ja oppimisen vaiheista otetaan huomioon suunnitelmassa.

Lapsen vasun laatiminen perustuu varhaiskasvatukseen (§ 23).

Lapsen varhaiskasvatuksesta vastaavilla henkilöillä ja tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden tai niiden toteuttamisen arviointiin osallistuvilla henkilöillä on oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä varhaiskasvatuksen järjestäjille ja tuottajille sellaiset tiedot, jotka ovat varhaiskasvatuksen järjestämisen, tuottamisen ja tuen arvioinnin kannalta välttämättömiä. Tiedonsiirron tavoitteena on turvata lapsen edun mukaisen varhaiskasvatuksen toteutuminen.



2. VARHAISKASVATUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Yhteinen kasvatustehtävä luo turvallisen pohjan lapsen kasvun ja oppimisen polulle. Varhaiskasvatuksessa vahvistamme lasten ja perheiden vahvuuksia.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan myös pienryhmätoimintaa. Pienryhmät muodostetaan pedagogisesti tarkoituksenmukaisiksi, jolloin lasten iät ja tuen tarpeet sekä henkilöstön mitoitukseen liittyvät säännökset huomioidaan.

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on:

- edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia
- tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti
- toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;
- varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö
- turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet
- antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa
- tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä
- kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen
- varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin
- toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä

Edellä esitetyt tavoitteet ovat velvoittavia ja sitovia.

2.1 Nämä ovat meille tärkeitä - yhteiset arvomme ja oppimiskäsitys

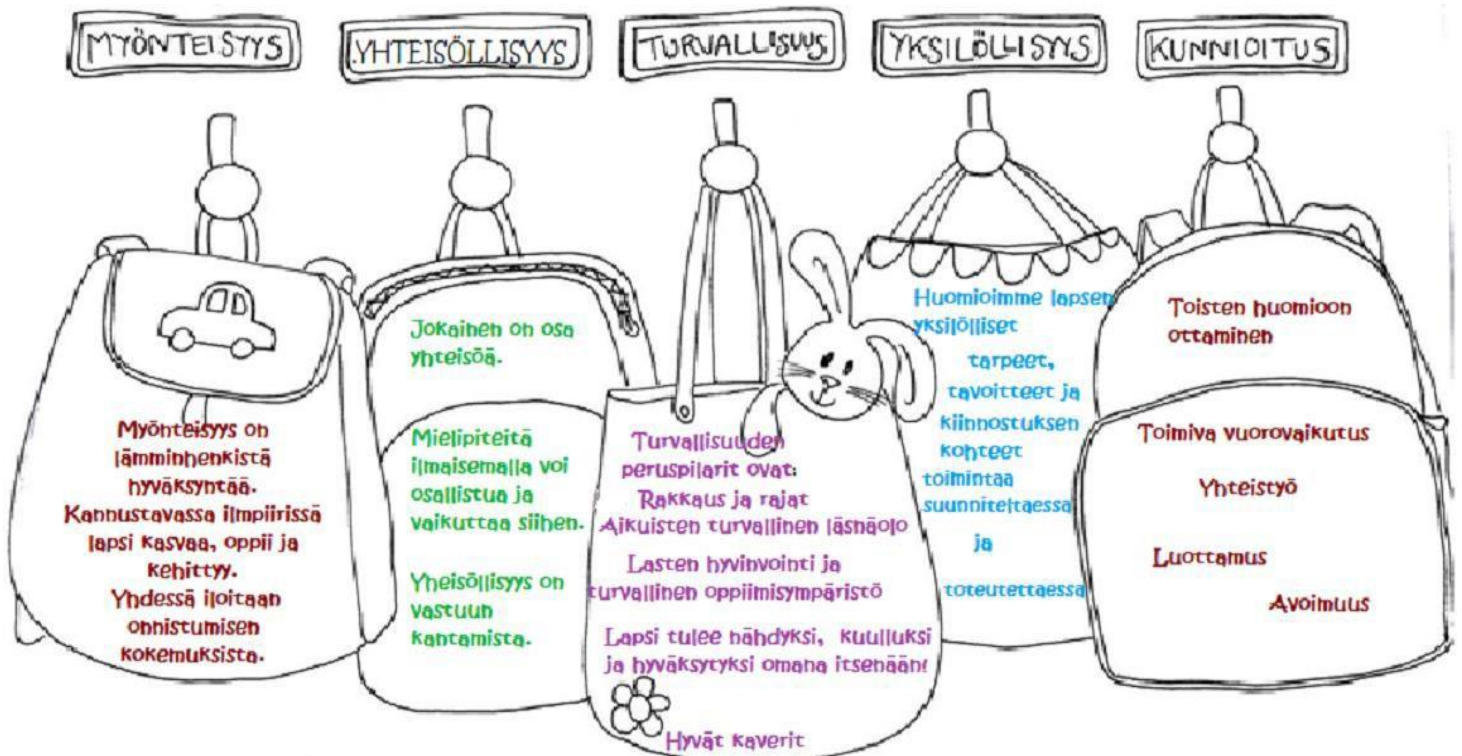
Arvojamme ohjaavat periaatteet:

- lapsen edun ensisijaisuus
- lapsen oikeus
 - hyvinvointiin
 - huolenpitoon
 - suojeluun
 - mielipiteisiin ja
 - yhdenvertaisuuteen

Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisenaan, jokainen lapsi kohdataan juuri sellaisena kuin hän on. Aikuisten tehtävänä on luoda puitteet, jotka mahdollistavat lapsen näkyväksi tulemisen. Jokainen lapsi ja aikuinen voi jo pienillä teoilla tukea terveellistä ja kestäväää elämäntapaa tehdessään arjen valintoja. Toimimme kiireettömästi ja lapsen aidosti kohdaten. Läsnäolollamme luomme lapselle turvalliset ja kannustavat puitteet kasvulle ja oppimiselle. Leikki on lapsen luontainen tapa toimia, työstää ja oppia asioita.

Leikin itseisarvo korostuu oppimisessa ja lasten kokonaisvaltaisessa kehityksessä ja hyvinvoinnissa. Tärkein hetki lapsen elämässä on juuri nyt.

Lapsen oppimista tapahtuu vuorovaikutuksessa arjen kaikissa tilanteissa. Oppiminen on kokonaisvaltaista ja lapsi on aktiivisena toimijana monella eri tavalla – liikkuen, leikkien, tutkien ja ihmetellen. Leikki on lapsen oppimiselle merkityksellistä. On tärkeää, että lapsi saa onnistumisen kokemuksia ja iloa omasta toiminnastaan. Huolehdimme siitä, että lapsen mielenkiinnon ja kiinnostuksen kohteet näkyvät toiminnassa.



2.2 Laaja-alainen osaaminen ja pedagoginen toiminta

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen toteutumiseksi. Opitut tiedot ja taidot vahvistavat lapsen osallisuutta ja toimijuutta erilaisissa yhteisöissä. Laadukkaassa pedagogisessa toiminnassa huomioimme vuorovaikutuksen merkityksen, lasten tarpeet ja erilaiset tavat oppia sekä erilaiset oppimisympäristöt. Laadukas pedagoginen toiminta vahvistaa laaja-alaista osaamista, joka muodostuu tiedoista, taidoista, arvoista, asenteista ja tahdosta.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kuvataan kuusi toisiinsa liittyvää laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta:

- ajattelu ja oppiminen
- kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- monilukutaito
- digitaalinen osaaminen
- osallistuminen ja vaikuttaminen.

Ajattelu ja oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa ja muodostavat perustan muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle.

Tuemme lasten ajattelun ja oppimisen taitoja, jotta lapsi oppii käyttämään tietojaan ja taitojaan.

Näin hän oppii toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla. Kannustamme lasta ihmettelemään, kysymään ja tuomaan esille omia ideoitaan.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Edistämme lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojaan.

Arjen tilanteissa harjoittemme toisten kanssa toimimista, toisen kuuntelemista ja kunnioittamista sekä ratkaisujen tekemistä. Kasvattajina toimimme vuorovaikutuksen

mallina lapsille. Reisjärven varhaiskasvatuksen käyttöön on laadittu kiusaamisenestosuunnitelma.

Leikeissä ja muussa toiminnassa tutustumme lasten kanssa yhdessä erilaisiin perinteisiin ja tapoihin.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Vahvistamme lasten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjaamme heitä

tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja. Autamme ja kannustamme lapsia

harjoittelemaan erilaisia taitoja ja pyytämään apua. Harjoittemme tunnetaitoja ja itsestä

huolehtimista arjen luonnollisissa tilanteissa lapsen oman kehitystason mukaan.

Monilukutaito

Tuemme lasten monilukutaidon kehittymistä. Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisen viestien

tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Innostamme lapsia tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan

erilaisia viestejä erilaisissa arjen tilanteissa ja ympäristöissä. Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen

lapset tarvitsevat aikuisen mallia sekä rikasta tekstiympäristöä, lasten tuottamaa kulttuuria sekä

lapsille soveltuvia kulttuuripalveluja.

Digitaalinen osaaminen

Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Tuemme

lasten ymmärrystä digitaalisuudesta yhteistyössä kotien kanssa. Tutkimme ja havainnoimme

lasten kanssa digitaalisuuden roolia arkielämässä. Hyödynnämme digitaalisia välineitä,

sovelluksia ja ympäristöjä dokumentoinnissa, leikeissä, vuorovaikutuksessa, peleissä,

tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa. Ohjaamme lapsia

digitaalisten ympäristöjen monipuoliseen, vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, osallistua ja vaikuttaa häntä itseään koskeviin asioihin ja harjoitella yhteisössä tarvittavia sosiaalisia taitoja. Huolehdimme siitä, että kasvattajina osallistamme lapset arjen ja toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Tuemme lasten kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä kannustamme oma-aloitteisuuteen.



2.3 Siirtymäkäytännöt Reisjärven varhaiskasvatuksessa

Olemme sopineet käytäntöjä, jotka tukevat lasta hänen siirtymissään kotoa varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksesta esiopetukseen sekä varhaiskasvatuksen aikana. Siirtymävaiheissa toimitaan yhteistyössä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa lapsen edun mukaisesti.

Perhettä kannustetaan tutustumaan varhaiskasvatuspaikkaan ja henkilöstöön riittävän useasti. Aloituskeskustelua käydään Daisyn perustietolomakkeen pohjalta. Näin huoltajan tietämys lapsen tarpeista, osaamisesta ja mielenkiinnon kohteista siirtyy varhaiskasvatushenkilöstölle.

Siirtymissä varhaiskasvatuspaikasta toiseen (hoitopaikasta toiseen, kesäsulun aikana) huomioidaan lapsen vasuun kirjatut ja sovitut sekä kasvun ja kehityksen kannalta olennaiset ja terveyteen liittyvät asiat.

Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen siirryttäessä käydään huoltajien kanssa tiedonsiirtokeskustelu tiedonsiirtolomakkeen pohjalta. Varhaiskasvattaja ja huoltaja täyttävät lomakkeen tiedonsiirtokeskustelun yhteydessä ja sopivat, mitä tietoa siirretään koululle. Lomakkeet siirretään koululle koulun erityisopettajan välityksellä. Koulun erityisopettaja antaa resurssia varhaiserityisopetukseen sovitusti.

Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus turvaavat yhdessä lapsen kehityksen ja oppimisen jatkumon. Eri toimijoiden välille tarvitaan suunnitelmallista yhteistyötä, jotta varmistetaan lapsen oppimispolun eheä kokonaisuus. Lapsen kehityksen ja oppimisen tukemiseksi tulee toimintakulttuurien, oppimisympäristöjen ja tuen käytäntöjen olla mahdollisimman yhteneväisiä.



3. VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

Toimintakulttuuri on yhteinen tapa toimia, joka muovautuu yhteisön vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja varhaiskasvatusta johtavien henkilöiden tehtävänä on luoda edellytykset toimintakulttuurin kehittämiseksi ja arvioinnille varhaiskasvatuksen eri toimintamuodoissa ja yksiköissä.

Toimintakulttuuri määrittyy varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden, arvojen, oppimiskäsityksen sekä varhaiskasvatuksen tavoitteiden pohjalta. Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen varhaiskasvatus, jossa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä. Toimintakulttuuri näkyy vuorovaikutuksessa sekä pedagogisissa ratkaisuissa ja vaikuttaa näin suoraan lapsen saaman varhaiskasvatuksen laatuun. Hyvä vuorovaikutus ja myönteinen ilmapiiri tukevat lapsen sosiaalisiin suhteisiin ja tunne-elämään liittyvien taitojen kehittymistä.

Reisjärven varhaiskasvatuksessa ensisijainen tavoite on lapsen hyvinvoinnin tukeminen. Tähän tavoitteeseen vastaamme lisäämällä varhaiskasvatushenkilöstön ammatillista tietoisuutta, lapsen ja vanhempien osallisuutta sekä moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Kasvatuksen, opetuksen ja hoidon perustana on hyvä ja lämmin vuorovaikutus päivittäisissä kohtaamisissa. Siihen tarvitaan hyvin suunniteltua ja järjestettyä, kiireetöntä arkea, jossa jokaista hetkeä osataan arvostaa.

Varhaiskasvatustyössä kehitämme yhä vahvemmin lasten aloitteista viriävää toimintaa, leikkiä ja lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Keskeisessä roolissa on myös kasvatuksellisen yhteistyön vahvistaminen huoltajien ja yhteistyötahojen kanssa.



Läsnä oleva aikuinen ja pienryhmätoiminta ehkäisevät kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää. Lasten kanssa opetellaan ratkaisemaan ristiriitoja esimerkiksi kuvien, tunnekorttien ja keskustelujen avulla. Kiusaamistilanteisiin puututaan heti. Henkilökunnan palavereissa keskustellaan kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään liittyviä asioita ja pohditaan käytäntöjen toimivuutta. Lapsiryhmää havainnoimalla ja kuuntelemalla kerätään lasten ajatuksia ja kiinnostuksen kohteita ja rakennetaan lasten kanssa

kiinnostavia ja ryhmälle sopivia oppimis- ja leikkiympäristöjä. Paikallisia oppimisympäristöjä ovat mm. lähiluonto, liikuntasali ja ulkoliikuntapaikat, leikkipuistot, kirjasto sekä muut vierailu- ja retkikohteet. Yksikön sisä- ja leikkipiheympäristöjä rakennetaan tarkoituksenmukaisiksi lapsiryhmän tarpeiden mukaan, yhdessä lasten kanssa.

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tärkeä merkitys varhaiskasvatuksessa. Järjestämme vanhempainiltoja, joissa huoltajilla on mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Lisäksi järjestämme perheilloja ja juhlia, joilla tuemme vanhempien, lasten ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välistä vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä. Asiakastytyväisyyskyselyllä kartoitetaan asiakastytyväisyyttä mm. toiminnan sisältöön, yhteistyöhön ja kehittämiseen liittyen. Päivittäiset kohtaamiset ovat tärkeä yhteistyömuoto.

Varhaiskasvatuksessa tarjotaan Lapset puheeksi –keskustelua. Sen avulla kartoitetaan lapsen hyvinvointia ja arjen sujuvuutta kaikissa hänen kehitysympäristöissään yhteistyössä huoltajien kanssa. Lapset puheeksi –keskustelu tarjotaan 4-vuotiaan lapsen huoltajille. Lisäksi Lapset – puheeksi keskustelu voidaan käydä, jos kodin tai varhaiskasvatuksen piirissä tulee tilanteita tai

muutoksia, joissa tarvitaan apua ja tukea.

Varhaiskasvatuspalveluiden sisällä kehitämme yhteisöllistä toimintaa ja yhteistyötä eri yksiköiden ja varhaiskasvatusmuotojen kesken ja olemme aktiivisia toimijoita lapsiperheiden palveluverkostossa.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä huolehtii, että kukin varhaiskasvatuksen toimintayksikkö voi täsmentää toimintakulttuuriinsa ja oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyviä tavoitteita sekä yhteistyöhön liittyviä käytäntöjä. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria kehitetään seuraavien periaatteiden mukaisesti:

Varhaiskasvatuksen kehittyvä toimintakulttuuri



Yhteisön toimintakulttuuri muuttuu jatkuvasti ja sitä tulee myös arvioida ja kehittää. Reisjärvelle luodaan varhaiskasvatuksen yhteinen arviointikulttuuri. Yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen edistää arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä. Jatkuvan kehittämisen perusedellytys on, että henkilöstö ymmärtää oman toimintansa taustalla vaikuttavien arvojen, tietojen ja uskomusten merkityksen sekä osaa arvioida niitä. Kehittämisessä on tärkeää toisia arvostava, koko yhteisöä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu. Lapsen etu on kaiken kehittämisen lähtökohta. Sitä on harkittava yksittäisen lapsen, lapsiryhmän ja yleensä lasten kannalta tapaus- ja tilannekohtaisesti.

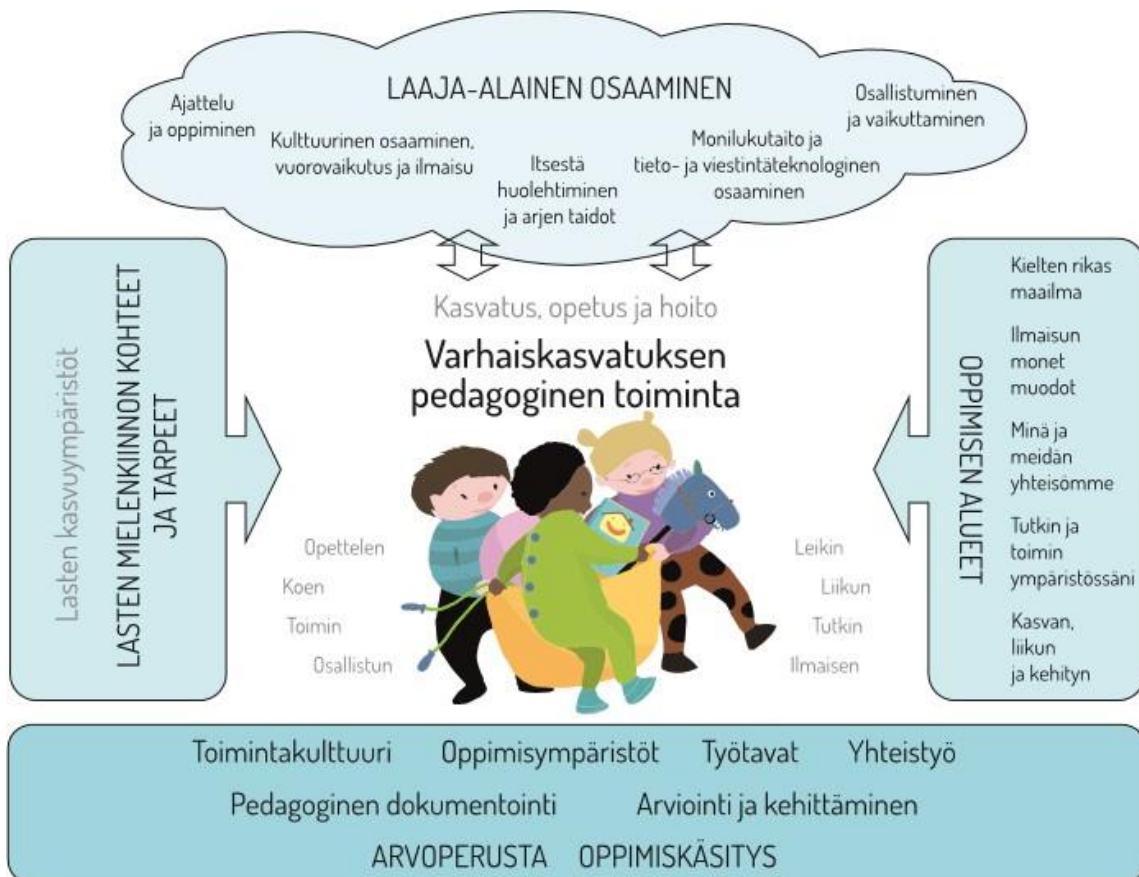
Varhaiskasvatuksen esimies edistää osallistavaa toimintakulttuuria luomalla rakenteita ammatilliseen keskusteluun. Lisäksi esimies rohkaisee työyhteisöä säännöllisesti kehittämään ja uudistamaan yhteistä toimintakulttuuria. Esimies tukee yhteisön kehittymistä oppivaksi yhteisöksi, jossa osaamista kehitetään ja jaetaan. Päämääränä on, että yhteinen toiminta-ajatus ja toiminnan tavoitteet näkyvät käytännöissä. Esimies vastaa siitä, että yhteisiä työkäytäntöjä tehdään näkyviksi ja että niitä havainnoidaan ja arvioidaan säännöllisesti. Lapset ja huoltajat ovat mukana toimintakulttuurin kehittämässä ja arvioinnissa.

4. VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGISEN TOIMINNAN SUUNNITTELU JA TOTEUTTAMINEN

Varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa ja sen toteuttamista kuvaa kokonaisvaltaisuus.

Lähtökohtana pedagogiselle suunnittelulle ja toteuttamiselle ovat lasten kiinnostuksen kohteet ja tarpeet, kehittyvät valmiudet sekä oppimisen alueet. Tavoitteena on edistää lasten oppimista ja hyvinvointia sekä laaja-alaista osaamista. Pedagoginen toiminta toteutuu lasten ja henkilöstön välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteisessä toiminnassa.

Lasten omaehtoinen, henkilöstön ja lasten yhdessä ideoima sekä henkilöstön johdolla suunniteltu toiminta täydentävät toisiaan. Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta läpäisee kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuuden.



4.1 Pedagogisen toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen periaatteita sekä seurannan ja arvioinnin käytännöt

Toimintakauden alussa varhaiskasvatushenkilöstö tekee suunnitelman, jossa huomioidaan eri toimintamuotojen mahdollisuudet ja erityispiirteet. Vuosisuunnitelmaan kirjataan toimintakauden keskeisimpiä ja ajankohtaisimpia tavoitteita. Suunnitelmassa huomioidaan lasten toiveita ja tarpeita, jotka kootaan huomioiden lasten eri ikä- ja kehitystasot. Pedagogisen toiminnan osuutta vahvistetaan. Lapsille tarjotaan ja rakennetaan monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä ja niitä kehitetään vuoden mittaan.

Koko päivä on pedagogisten tapahtumien ja mahdollisuuksien ketju, joissa kaikki arkipäivän tilanteet ovat pedagogisesti merkittäviä. Tämä edellyttää aikuisen sensitiivistä läsnäoloa ja hyvää lasten tuntemusta.

Työtapojen valinnassa huomioidaan työntekijöiden vahvuuksia ja osaamista. Monipuoliset ja erilaiset työtavat sallitaan ja ollaan rohkeita kokeilemaan myös uusia menetelmiä. Yhteisenä linjana on se, että toimintatapojen tulee olla pedagogisesti perusteltuja. Työtapojen valinnassa ja käytössä pyritään monipuolisuuteen siten, että jokaisella lapsella olisi mahdollisuus saada onnistumisen kokemuksia.

Leikki on tärkeä oppimisen väline. Sen avulla tuetaan mm. lasten puheen kehitystä, sosiaalisia taitoja ja liikunnallisuutta ja se on tärkeä toimintatapa liikunnassa ja kädentaidoissa. Arki rakentuu isolta osalta leikin ympärille ja leikille luodaan myönteinen ilmapiiri, jossa aikuinen toimii leikin edistäjänä. Aikuinen on lähellä leikkiä, leikkiä arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Leikkiympäristöjä kehitetään ja muunnellaan yhdessä lasten kanssa.

Sekä henkilöstön että lasten kanssa tehtävään suunnittelu- ja arviointityöhön tulee varata oma aika ja paikka suunnitelmallisesti. Lasten kanssa tehtävää suunnittelua lisätään jokaisessa toimintamuodossa. Lapset saavat kertoa omia ideoitaan ja toiveitaan varhaiskasvatuksen toiminnan suhteen esim. piirihetkien yhteydessä. Lasten annetaan vaikuttaa arjen valintoihin ikätaso huomioiden.

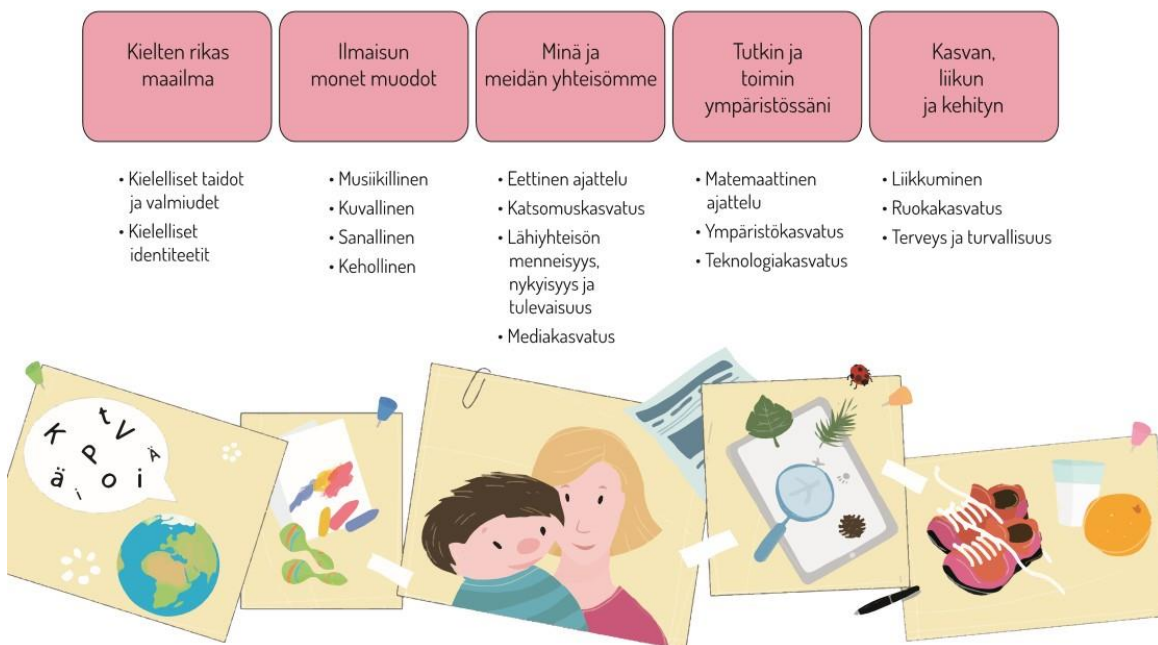
Omaa pedagogista toimintaa arvioidaan säännöllisesti tiimipalavereissa. Arviointia tapahtuu myös kuukausikirjeitä yms. tehtäessä sekä iltapalaverien yhteydessä koko yksikön tasolla. Arviointia tapahtuu siis tiimissä ja omassa yksikössä sekä kunkin työntekijän itsearviointina.



OPPIMISEN ALUEIDEN TAVOITTEITA JA SISÄLTÖJÄ

Oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Ne ohjaavat henkilöstöä monipuolisen ja eheytetyn pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdessä lasten kanssa. Lapsilla on oikeus saada monipuolisia kokemuksia oppimisen eri alueista. Oppimisen alueet eivät ole erikseen toteutettavia, toisistaan irrallisia kokonaisuuksia, vaan niiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti. Oppimisen alueet on ryhmitelty varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti viideksi kokonaisuudeksi:

Oppimisen alueet



Kielten rikas maailma

Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline. Sen avulla lapsi ottaa haltuun erilaisia tilanteita ja asioita sekä toimii vuorovaikutuksessa muiden kanssa, ilmaisee itseään ja hankkii tietoa. Monipuolinen varhaiskasvatuksen kieliympäristö ja yhteistyö huoltajien kanssa tukevat lapsen kielellistä kehitystä. Varhaiskasvatuksessa lapsille annetaan kannustavaa ja johdonmukaista palautetta heidän kielenkäyttö- ja vuorovaikutustaidoistaan.

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lapsen kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisen minäkuvan kehittymistä. Lapsen uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin vahvistetaan. Kehittyvät kielelliset taidot avaavat lapsille uusia vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja oma-aloitteeseen toimijuuteen. Ne mahdollistavat erilaisten viestien tuottamisen ja tulkitsemisen (=monilukutaito).

Kielen oppimisen kannalta on tärkeää tiedostaa, että saman ikäiset lapset voivat olla eri vaiheissa kielen kehityksen eri osa-alueilla. Kielellinen minäkuva kehittyy, kun lasta ohjataan ja tuetaan kielellisten taitojen ja valmiuksien keskeisillä osa-alueilla.

Varhaiskasvatuksessa käytetään rikkaita ja vaihtelevia tekstejä. Lasten kanssa tutustutaan monipuolisesti lastenkirjallisuuteen. Heille kerrotaan tarinoita ja heitä kannustetaan keksimään niitä itse. Lasten kertomuksia, loruja ja sanallisia viestejä tallennetaan. Monilukutaitoa tukevassa varhaiskasvatuksessa puheen rinnalla käytetään muun muassa näköön, kuuloon ja yhtäaikaisesti niihin molempiin perustuvia viestejä ja tekstejä.

Ilmaisun monet muodot

Ilmaisun monet muodot koostuvat musiikista, käsitöiden tekemisestä, sanallisesta ja kehollisesta ilmaisusta, sekä kuvallisesta ajattelusta ja kuvailmaisusta. Kaikki ilmaisullinen toiminta pohjautuu lasten tarpeisiin, toiveisiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Musiikillinen ilmaisu toteutuu Reisjärvellä laulun, leikin, improvisaation, tanssin, rytmin ja kehollisen liikkumisen muodossa. Lapsilla on mahdollisuus sekä kuunnella että tuottaa musiikkia, esimerkiksi erilaisten soittimien avulla. Teemme myös yhteistyötä erilaisten ilmaisullisten toimijoiden kanssa. Sanallinen ja kehollinen ilmaisu koostuu kielellä ja keholla leikkimisestä, riittelystä ja runoista, lasten kirjallisuudesta, draamasta, tanssista sekä ohjatuista että spontaaneista toiminnoista sanalliseen ja keholliseen ilmaisuun liittyen. Käytämme lähikirjaston palveluja ahkerasti. Kuvallista ajattelua tuemme päivittäistä toimintaa ohjaavilla ja tukevilla kuvilla. Tuulenpesän päiväkodin eteistiloista löytyville valotauluille lisäämme kuvia päiväkodin toiminnasta ja lapset seuraavat kuvien päivittymistä mielellään. Ryhmäperhepäiväkodeissa kuvia toiminnasta lisätään eteisen seinälle. Käsityöllistä ilmaisua lapset pääsevät toteuttamaan monipuolisesti muun muassa muovailen, askarrellen, piirtäen, värittäen, helmiä pujotellen, maalaten, sekä näiden lisäksi monin muin tavoin. Pidämme tärkeänä, että lapsen oma kädenjälki, mielikuviutus ja luovuus näkyvät käsityöllisissä tuotoksissa, jotka toteutamme projekteina suunnittelusta valmiiksi tuotokseksi saakka yhdessä lapsen kanssa. Huomioimme kaikessa toiminnassa sen, että jokainen lapsi pystyy osallistumaan käsitöiden tekemiseen ikätaso ja kehitys huomioiden.

Minä ja meidän yhteisömme

Lasten kanssa harjoitellaan päivittäin kaveritaitoja ja oikean ja väärän erottamista. Lapsille luodaan turvallinen ilmapiiri vaikeidenkin asioiden pohtimiselle. Kirjat ja sadut ovat hyvä keino ottaa esille erilaisia eettisiä asioita lasten pohdittavaksi. Draaman keinoin aikuiset voivat mallintaa lapsille oikeaa toimintatapaa esim. ristiriitatilanteessa tai kannustaa lasta miettimään ratkaisua yhdessä. Lapset otetaan mukaan keskustelemaan ja kirjaamaan ylös ryhmän sääntöjä. Joissakin ryhmissä on käytössä myös esimerkiksi lasten kokouksia, joissa yhdessä mietitään ja pohditaan yhteisiä asioita. Yhteistä ongelmanratkaisua voidaan tehdä myös erilaisten piirihetkien yhteydessä. Katsomuskasvatuksen keskeisin tavoite on edistää ryhmän keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia ovat esimerkiksi erilaiset juhlat ja tapahtumat. Katsomuskasvatuksessa tärkeää on huomioida perheen taustat ja arvot heitä kuunnellen ja kunnioittaen. Tutustumme menneeseen aikaan satujen, tarinoiden ja musiikin ja laululeikkien kautta. Tulevaa suunnittelemme yhdessä lasten kanssa ottamalla heidät mukaan toimintaympäristöjen kuten erilaisten leikkipaikkojen suunnitteluun.

Lasten kanssa tutustutaan monipuolisesti erilaisiin medioihin ja harjoitellaan monilukutaitoa heidän ikä- ja kehitystasonsa huomioiden. Heidän kanssaan myös pohditaan mediasisältöjen todenmukaisuutta.

Reisjärvellä on laadittu yrittäjyyskasvatuksen polku varhaiskasvatuksesta lukioon. Varhaiskasvatuksessa lasta tuetaan ja kannustetaan omatoimisuuteen sekä annetaan lapselle tilaisuus itsensä toteuttamiseen sekä iloitsemaan uusien asioiden oppimisesta. Esimerkiksi

roolileikit, ammatteihin tutustuminen yhdessä kirjoja lukemalla ja erilaiset vierailut ovat yrittäjäyyskasvatusta.

Reisjärven sivistyspalveluissa ollaan luomassa yhteistä kulttuurikasvatussuunnitelmaa. Kulttuurikasvatussuunnitelma tekee kulttuurikasvatustyöstä tavoitteellista.

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään. Lapsia ohjataan tutkimaan ja toimimaan luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Varhaiskasvatus tukee lasten **matemaattisen ajattelun** kehittymistä, **ympäristökasvatusta** sekä **teknologiakasvatusta**.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tarjota oivaltamisen ja oppimisen iloa **matemaattisen ajattelunsa** eri vaiheissa oleville lapsille. Lapset tutustuvat matematiikkaan ja sen osa-alueisiin havainnollisen ja leikinomaisen toiminnan myötä. Jokapäiväisissä arkisissa ja muuttuvissa tilanteissa lapsi oppii nimeämään esineitä ja asioita ja luokittelemaan niitä koon, värin ja muodon mukaan. Lasta kannustetaan etsimään ratkaisuja itse, antaen yrityksille ja erehdyksille tilaa.

Lukukäsitteen kehittymistä tuetaan vuorovaikutteisissa tilanteissa leikkiä ja lapsia houkuttelevia materiaaleja hyödyntäen. Lukumääre tulee tutuksi esimerkiksi aikuisen käyttäessä monipuolisesti lukusanoja ja –jonoja arjen eri tilanteissa.

Muotojen ja kappaleiden kuin myös tilan ja tason hahmottamista syntyy askartelussa, rakentelussa ja muovailussa, joita tehdään niin ohjatuissa hetkissä kuin vapaassa leikissä. Aikakäsitteitä tehdään tutuksi kuvitetun päiväjärjestyksen sekä viikonpäiväkalenterin avulla. Pihaleikkien ja retkien lomassa lasta ohjataan tekemään havaintoja vuodenaikojen vaihteluista.



Ympäristökasvatuksen tavoitteena on vahvistaa lasten luontosuhdetta ja opettaa vastuullista toimimista ympäristössä. Reisjärvellä luonto ja ympäristö ovat keskiössä ja näistä pyritään tuomaan vaikutteita myös toimintaan varhaiskasvatuksessa. Retkiä tehdään säännöllisesti lähiympäristöön ja luontoon, jossa lapsia innostetaan havainnoimaan ympärillä tapahtuvia asioita, ilmiöitä, kasveja, eläimiä ja hyönteisiä. Reisjärven varhaiskasvatustyöyksiköt sijaitsevatkin ympäristöissä, joissa on mahdollisuus nähdä esimerkiksi jäniksiä, rusakoita, oravia, kauriita, peuroja ja lintuja. Retkien olennainen osa on myös toimia vastuullisesti luonnossa. Opetellaan keräämään roskat ja kunnioittamaan eläimiä ja hyönteisiä. Myönteisten kokemusten kautta lapsi oppii kunnioittamaan luontoa. Tässä aikuisen

esimerkki on isossa roolissa.

Kestävän kehityksen periaatteita opetellaan lasten kanssa käytännössä. Huolehditaan yhteisistä leikkitarvikkeista ja kierrätetään leikkivälineitä lapsiryhmien välillä. Jättemateriaaleja hyödynnetään leikeissä ja erilaisissa kädentöissä.

Teknologiakasvatuksen tavoitteena on kannustaa lapsia tutustumaan tutkivaan ja kokeilevaan työtapaan. Lapsia ohjataan havainnoimaan ympäristön teknologiaa ja keksimään omia luovia ratkaisuja.

Lapsen luontainen kiinnostus ja uteliaisuus laitteita kohtaan antaa hyvät valmiudet

teknologiakasvatukselle. Lapsi oppii itse kokeilemalla erilaisten laitteiden toimintaa ja tekemällä itse havaintoja niiden toimintaperiaatteista. Teknologiaa tutkitaan yhdessä aikuisen kanssa sekä opetellaan laitteiden turvallista käyttöä. Teknologiaa käytetään yhä enemmän yhtenä oppimisen välineenä. Esimerkiksi varhaiskasvatustyksiköistä löytyy tabletteja, joihin on ladattu lapsille suunnattuja opettavia sovelluksia.

Kasvan, liikun ja kehityn

Kasvan, liikun ja kehityn pitää sisällään liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia monipuoliseen liikuntaan, sekä liikunnan ilon löytämiseen. Lapsia kannustetaan ja ohjataan liikunnallisiin leikkeihin kaikkina vuodenaikoina.



Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda hyvä pohja lasten terveyttä, sekä hyvinvointia arvostavalle elämäntavalle. Lapsia kannustetaan fyysiseen aktiivisuuteen ja liikkumisen mahdollisuudet pyritään järjestämään lähelle, helposti saavutettaviksi yhteistyössä kunnan ja paikallisten toimijoiden kanssa. Lähiliikuntapaikkojen lisäksi varhaiskasvatuksessa hyödynnetään esimerkiksi Petäjämäen liikuntakeskuksen tarjoamia liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksia. Vuodenaikojen vaihtelu tarjoaa lapsille monipuolisia mahdollisuuksia erilaisten ulkoilulajien kokeilemiseen.

Liikuntakasvatukseen kuuluvat niin lasten omaehtoiset liikunnalliset leikit, kuin ohjatut ja tavoitteelliset liikuntatuokiot niin sisällä kuin ulkona. Liikuntakasvatus on lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista. Sitä toteutetaan varhaiskasvatuksen arjessa säännöllisesti. Liikuntavälineet pidetään lasten saatavilla, niin sisällä kuin ulkona.

Reisjärven varhaiskasvatus on mukana Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmassa. Henkilökunnalle järjestetään koulutuksia liittyen liikuntakasvatukseen. Reisjärven kunnan arvojen ja strategian mukaisesti luontoliikunta on yksi tärkeä painopistealue varhaiskasvatuksessa.

Ruokakasvatuksen tavoitteena on tukea monipuolisia ja terveellisiä ruokatottumuksia sekä edistää myönteistä suhtautumista ruokaan ja syömiseen. Lapsia ohjataan ja kannustetaan omatoimiseen ruokailuun, sekä monipuoliseen ja riittävään syömiseen. Ruokailuhetkillä opetellaan hyviä pöytätapoja ja yhdessä syömisestä kulttuuria. Eri aistien avulla ja tutkimalla tutustutaan ruokiin, niiden alkuperään, ulkonäköön, koostumukseen ja makuominaisuuksiin. Ruoasta keskusteleminen, tarinat ja laulut edistävät lasten ruokasanaston kehittymistä.

Turvallisuuskasvatus on yhdessä lasten kanssa terveyteen ja turvallisuuteen liittyvien asioiden pohtimista. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten taitoja pitää huolta terveydestään sekä henkilökohtaisesta hygieniastaan. Lasten kanssa keskustellaan liikkumisen, levon ja hyvien ihmissuhteiden merkityksestä hyvinvoinnille ja terveydelle.

Lasten kanssa opetellaan turvallisuuteen liittyviä asioita päivittäin. Pukeutumis-, ruokailu-, leikki- sekä ulkoilutilanteet ovat oivallisia tilanteita turvallisuuskasvatukseen. Varhaiskasvatuksessa harjoitellaan lähiliikenteessä liikkumista ja turvalliseen liikkumiseen liittyviä sääntöjä ja tapoja. Tavoitteena on tukea lasten turvallisuuden tunnetta, antaa heille valmiuksia pyytää ja hakea apua sekä toimia turvallisesti erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

4.2 Varhaiskasvatuksen pedagogisen dokumentoinnin periaatteita ja käytäntöjä

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioimisen ja kehittämisen keskeinen työmenetelmä. Se mahdollistaa lasten ja huoltajien osallistumisen toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen. Siihen kuuluu havainnointia, dokumentointia ja niiden vuorovaikutuksellista tulkintaa.

Pedagoginen dokumentointi tuottaa tietoa lasten elämästä, kehityksestä, kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, oppimisesta ja tarpeista sekä lapsiryhmän toiminnasta konkreettisella ja monipuolisella tavalla. Yksittäisten dokumenttien, esimerkiksi valokuvien, piirrosten tai henkilöstön havaintojen, avulla voidaan yhdessä lasten kanssa tarkastella heidän kehitystään ja oppimistaan. Lasten jo saavuttamat tiedot ja taidot, kiinnostuksen kohteet ja tarpeet tulevat näkyviksi pedagogisen dokumentoinnin kautta. Ne ovat toiminnan suunnittelun perusta. Kasvunvihko on yksi keskeinen pedagogisen dokumentoinnin välineistä kaikissa varhaiskasvatyüksiköissä. Kasvunvihko on käytännönläheinen ja osa pedagogista arjen toimintaa. Perhe saa kasvunvihon mukaansa, kun lapsi vaihtaa varhaiskasvatuspaikkaa tai siirtyy esikouluun. Pedagogista dokumentaatiota toteutetaan myös sähköisessä Daisy-järjestelmässä.



4.3 Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttaminen

Eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevat lapset integroidaan tavallisiin varhaiskasvatuksen ryhmiin lapsen tarpeet huomioon ottaen. Tapauskohtaisesti päätetään lapsen varhaiskasvatuksen kaksikielisestä järjestämisestä. Lapsen perheen kanssa laaditaan tarvittaessa S2- suunnitelma. Perhettä ohjataan miettimään hyvissä ajoin lapsen esiopetukseen- ja koulupolkuun liittyvien kielivalintojen tekemistä tapauskohtaisesti. Päätös tehdään ennen esiopetukseen siirtymistä.



5. LAPSEN TUKEA

Jokainen lapsi tarvitsee aikuisen tukea kasvussaan, kehityksessään ja oppimisessaan ja jokainen lapsi kehittyy omalla yksilöllisellä tavallaan. Jos lapsi tarvitsee enemmän yksilöllistä tukea, se järjestetään osana varhaiskasvatuksen päivittäistä toimintaa mahdollisuuksien mukaan lapsen päiväkodissa tai perhepäivähoidossa. Varhaiskasvatuksessa lapselle voidaan antaa tukea monin tavoin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö tekee havaintoja lapsesta. Mahdolliset huolet otetaan puheeksi huoltajien kanssa. Lapsen tarvitsemat tukitoimet aloitetaan, kun huoli lapsen kehityksestä ja oppimisesta herää. Lapsen tuen tarpeen arviointiin osallistuu varhaiskasvatuksen käytössä oleva erityisopettaja.

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea siten kuin varhaiskasvatuslaissa on säädetty. Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet sekä oppimiseen, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet.

Varhaiskasvatuksessa tuki rakentuu lapsen yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta sekä yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuista. Lapsen tarvitsema tuki ja toimenpiteet kirjataan päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

5.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet ja vastuut

Varhaiskasvatuksen järjestäjä päättää tuen järjestämisen käytännöistä, toteuttamisesta, toimintatavoista ja arvioinnista päiväkodissa ja perhepäivähoidossa. Varhaiskasvatuksen järjestäjä seuraa ja arvioi annettavan tuen vaikuttavuutta ja riittävyttä.

Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus saada tukea omassa lapsiryhmässään tarvittaessa erilaisin joustavin järjestelyin. Tuen tarpeen arviointi, tuen antaminen sekä toimintakulttuurin ja toimintatapojen kehittäminen kuuluvat koko henkilöstölle heidän koulutuksensa, työnsä ja vastuidensa mukaan. Lapsella on oikeus saada tukea heti, kun tuen tarve on havaittu. Tuen saanti ei edellytä diagnoosia tai lausuntoa.

Lapsen kannalta on tärkeää, että tuki muodostaa johdonmukaisen jatkumon varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen aikana sekä lapsen siirtyessä perusopetukseen.

Toimipaikan johtaja vastaa varhaiskasvatuksessa annettavasta laadukkaasta tuesta, sen toteuttamisesta ja henkilöstön ajantasaisesta osaamisesta lasten tuen tarpeita vastaavalla tavalla. Johtaja huolehtii, että henkilöstö suunnittelee lapsen tuen osana lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa. Suunniteltu tuki arvioidaan lapsen tarpeiden mukaan, vähintään kerran vuodessa.

Lapsella on oikeus varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluihin ja opetukseen hänen tuen tarpeensa sitä edellyttäessä. Erityisopettaja osallistuu lapsen tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden ja niiden toteuttamisen suunnitteluun ja arviointiin tarvittaessa. Erityisopettajan antama tuki voi olla lapsikohtaista ja/tai ryhmässä toteutettavaa opetusta. Tuki voi olla säännöllistä, osa- tai kokoaikaista. Sitä voidaan toteuttaa samanaikaisopetuksena tai yhteisopettajuutena lapsen ryhmän opettajan kanssa. Erityisopettajan asiantuntemusta hyödynnetään myös henkilöstön ja huoltajien konsultoinnissa.

Perhepäivähoitaja vastaa ryhmänsä lasten tuen toteuttamisesta. Tuen suunnittelu ja arviointi voidaan tehdä yhteistyössä varhaiskasvatuksen opettajan ja/tai erityisopettajan kanssa.

Varhaiskasvatuksessa voi olla lapsi- tai ryhmäkohtaisia avustajia, joiden tehtävänä on tukea lasta tai lapsia ryhmässä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa toimintaan. Tämä voi myös tarkoittaa esimerkiksi sitä, että avustaja auttaa muita lapsia, kun varhaiskasvatuksen opettaja toimii tukea tarvitsevan lapsen kanssa ja tuo vuorovaikutustilanteeseen lapsen yksilöllisiin tavoitteisiin liittyviä pedagogisia sisältöjä.

5.2 Yhteistyö tuen aikana

Huoltajan kanssa keskustellaan lapsen oikeudesta tukeen, tuen järjestämisen periaatteista sekä lapselle annettavasta tuesta ja tuen toteuttamisen muodoista.

Lapsi osallistuu yhteistyöhön tarkoituksenmukaisella, ikäänsä ja kehitysvaiheeseensa sopivalla tavalla. Lasta kuullaan ja hänen mielipiteensä huomioidaan. Huoltajaan ollaan yhteydessä heti, kun lapsella ilmenee kehityksen tai oppimisen haasteita tai henkilöstöllä herää huoli lapsen hyvinvoinnista.

Lapsen ja huoltajan kanssa tehtävä yhteistyö

Huoltajan ja varhaiskasvatuksen henkilöstön jaettu tieto lapsesta ja hänen tarpeistaan on lähtökohta varhaisen ja riittävän tuen antamiseen. Huoltajan kanssa keskustellaan lapsen oikeudesta tukeen, tuen järjestämisen keskeisistä periaatteista sekä lapselle annettavasta tuesta ja tuen toteuttamisen muodoista. Lapsi osallistuu yhteistyöhön tarkoituksenmukaisella, ikäänsä ja kehitysvaiheeseensa sopivalla tavalla. Lasta kuullaan ja hänen mielipiteensä huomioidaan.

Huoltajaan ollaan yhteydessä heti, kun lapsella ilmenee kehityksen tai oppimisen haasteita tai henkilöstöllä herää huoli lapsen hyvinvoinnista. Huoltajalle annetaan tietoa lasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojen saannista ja niiden luovuttamisesta ja salassapidosta. Tarvittaessa keskusteluissa käytetään tulkkia. Kaikessa pyritään kaikkia osapuolia osallistamaan yhteistyöhön.

Lapsi voi saada tukea myös muiden lapsia ja perheitä koskevien palvelujen kautta, kuten perhetyö ja neuvola. Nämä kaikki muodostavat tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden lapsen tuen järjestämisessä.

Monialainen yhteistyö

Monialaista yhteistyötä ohjaa lapsen edun mukaisuus. Yhteistyökäytännöt ja periaatteet sovitaan lastenneuvolan, perheneuvolan, lastensuojelun ja muiden sosiaalitoimen palveluiden kanssa niitä tilanteita varten, joissa neuvotellaan lapsen asioista tai edellytetään viranomaisten puuttumista. Monialainen yhteistyö toteutetaan ensisijaisesti huoltajan suostumuksella. Yhteistyötä tehtäessä tulee noudattaa salassapitoa ja tietojen vaihtoa koskevia säännöksiä.

Lapsi voi vammaisuuden tai sairauden vuoksi tarvita pidennettyä oppivelvollisuutta. Päätös pidennetyn oppivelvollisuuden aloittamisesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Pidennettyyn oppivelvollisuuteen liittyvistä päätöksistä ja toteuttamisen vaihtoehtoista määrätään Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa.

5.3 Tuen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa lapsen kasvun ja oppimisen tuen järjestämisessä käytetään tuen kolmiportaista mallia. Oikea-aikaisella tuella lasta autetaan mahdollisimman varhain ja annettu tuki ennaltaehkäisee ongelmien vaikeutumista ja kasautumista.

Lapsen tuen tarpeen ilmetessä yhteistyö vanhempien kanssa on toiminnan lähtökohtana. Kun vanhemmalla tai varhaiskasvatuksen työntekijöillä herää huoli lapsesta, asiasta keskustellaan avoimesti. Yhdessä vanhempien kanssa pohditaan, onko huoli yhteinen. Perheelle tarjotaan Lapset puheeksi- keskustelua ja konsultoidaan varhaiserityisopettajaa.

Lapsen tuki voi vaihdella yleisen, tehostetun ja erityisen tuen välillä. Kehityksen ja oppimisen tuki rakennetaan muokkaamalla toimintatapoja, toiminnan sisältöjä, oppimisympäristöä ja henkilöstöjärjestelyjä lapsiryhmän tarpeita vastaaviksi. Kaikki suunniteltu tuki kirjataan lapsen vasuun.

Kaikki varhaiskasvatuksen lapset ovat **yleisen tuen** piirissä. Yleinen tuki muodostuu laadukkaasta aikuisten toteuttamasta arjen pedagogiikasta, joka huomioi lasten tarpeet opetuksen, kasvatuksen ja hoidon näkökulmasta. Kaikki lapset tarvitsevat kasvunsa ja kehityksensä avuksi aikuisen tukea. Mahdollisia haasteita ennaltaehkäistään pedagogisilla järjestelyillä ja erilaisilla työtavoilla, joita ovat mm. suunnitelmallinen toiminnan eriyttäminen, ryhmien joustava muuntelu, oppimisympäristön muokkaus ja selkeä päiväjärjestys sekä päivittäisten toimintojen rytmittäminen. 5-vuotiaiden havainnoinnin tukena käytetään havainnointikaavaketta.

Kun yleinen tuki ei riitä lapselle, tarvitaan **tehostettua tukea**. Tehostettua tukea järjestetään lapselle, joka tarvitsee yksilöllistä tukea usealla kehityksen osa-alueella ja jonka tuen tarve on pitkäaikainen. Tehostettu tuki sisältää yleisen tuen muodot, mutta niitä tehostetaan, tarkennetaan, yksilöllistetään sekä toteutetaan vahvempana ja säännöllisempänä pidemmän aikaa. Lapsi on tehostetun tuen piirissä, kun hän tarvitsee enemmän ja säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tuen muotoja toisiaan täydentävinä. Aikuiset miettivät työskentelytapojaan ja oppimisympäristöjen muuntelua tehdään lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan. Pedagogisia järjestelyjä ovat mm. varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultoiva tai jaksottainen tuki sekä tarvittaessa lapsikohtainen ohjaaminen. Apuna voidaan käyttää myös tulkkaus- ja avustamispalveluita, erityisiä apuvälineitä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Viittomien ja kuvien käyttö tai muu kielen ja kommunikoinnintukeminen ovat myös pedagogisia järjestelyitä. Rakenteellisia tukitoimia ovat esim. ryhmän lapsimäärän pienentäminen sekä henkilöstön mitoittamiseen tai rakenteeseen liittyvät ratkaisut. Hyvinvointia tukevia muita järjestelyjä voi olla sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden antama ohjaus ja konsultaatio.

Erityisestä tuesta on kysymys silloin, kun lapsella on kokoaikaisen, jatkuvan ja yksilöllisen tuen tarve, tai tuen tarvetta on useammalla kehityksen osa-alueella, tai jollakin alueella tuen tarve on erittäin suuri. Erityisen tuen piiriin voivat kuulua esimerkiksi vaikeavammaiset lapset ja lapset, joilla on vaikeita neurologisia ongelmia tai tunne-elämän häiriöitä. Erityisessä tuessa voivat käytössä olla kaikki tuen muodot. Varhaiskasvatuksessa erityisen tuen edellytyksenä on aina monialainen yhteistyö, jossa huoltajat ovat osallisina. Jos yleinen tai tehostettu tuki ei riitä tai lapsi tarvitsee tukea vammasta, sairaudesta, kehityksen viivästyisestä tai muusta, merkittävästi hänen toimintakykyään alentavasta oppimisen tai kehityksen tuen tarpeesta johtuen, lapsi saa yksilöllisesti suunniteltua erityistä tukea. Erityinen tuki on kokoaikaista, jatkuvaa ja yksilöllistä. Tuki on suunnitelmallista, pitkäjänteistä, intensiivistä ja yksilöllistä. Tämä edellyttää työtapojen ja oppimisympäristön muuntelua ja pedagogisia, rakenteellisia ja hyvinvointia tukevia järjestelyjä. Erityinen tuki edellyttää tiivistä yhteistyötä huoltajien ja yhteistyötahojen, esim. sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa. Lapset, joilla on pidennetty oppivelvollisuus, ovat erityisen tuen piirissä.

Kun lapsella huomataan tarve tukeen, toimitaan seuraavasti:

1. Tukitoimet aloitetaan välittömästi. Lapsen ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja vastaa tuen aloittamisesta. Tarvittaessa konsultoidaan varhaiskasvatuksen erityisopettajaa.
2. Lapsen tilanne ja tarpeet arvioidaan yksityiskohtaisemmin tarvittavilla tavoilla (esim. arvioinnit, tarkemmat havainnoinnit, keskustelut) yhteistyössä tiimin, huoltajien, erityisopettajan ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa lasta kuullen.
3. Tuesta laaditaan kirjallinen suunnitelma lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan (vasuun) sisältäen sopivat tuen muodot tavoitteineen ja vastuineen yhteistyössä huoltajien, lapsen ja tarvittaessa erityisopettajan ja muiden yhteistyötahojen kanssa.
4. Varhaiskasvatuksen opettaja perehdyttää lapsen kanssa työskentelevät muut ammattilaiset tuen suunnitelmaan ja huolehtii jokaisen lapsen kanssa toimivan sitoutumisesta tuen toteuttamiseen. Sitoutuminen on hyvin tärkeää, sillä tuen tulee toteutua kaikissa tarvittavissa arjen tilanteissa systemaattisesti.
5. Suunnitelman toimivuutta arvioidaan jatkuvasti arjessa lasta, ryhmän toimintatapoja ja ympäristöä havainnoiden, huoltajien kanssa keskustellen, lasta aktiivisesti kuunnellen (esim. havainnointi, arvioinnit, keskustelut).
6. Toimintatapoja, ympäristöä ja tuen muotoja muokataan havaitun ja keskustellun pohjalta jatkuvasti tarpeen mukaan.
7. Lapsen vasuun tehdään muokkauksia ja päivityksiä säännöllisesti havaitun pohjalta huoltajien, tiimin ja mahdollisten yhteistyötahojen kanssa yhteistyössä ja lasta kuullen.
8. Lapsen tuki jatkuu katkeamatta niin kauan kuin lapsen tarpeet sitä edellyttävät. Tukea voimistetaan tai kevennetään vastaamaan lapsen tarpeita. Samoin erityispedagogisen osaamisen (erityisopettaja) roolia tuen antamisessa ja suunnittelussa sekä tuen yksilöllisyyttä lisätään ja kevennetään lapsen tilanteen mukaan. Päätynyt tuki kirjataan myös lapsen vasuun.

Tuen muodot

Pedagoginen tuki

Tuki pitää sisällään jokapäiväisten, usein toistuvien tilanteiden (esimerkiksi ruokailu, ulkoilu, siirtymät, leikki) hyödyntämisen lapsiryhmän arjessa. Arjen tilanteet tarjoavat oivallisia mahdollisuuksia motoristen, sosio-emotionaalisten, kognitiivisten ja kielellisten taitojen harjoittamiseen. Erityisen merkityksellistä on vuorovaikutuksen mahdollistaminen ja henkilöstön herkkyys kuulla lasta. Kuulluksi tuleminen lisää lapsen turvallisuuden tunnetta ja sitoutumista yhteiseen ryhmään. Tällä tavoin voidaan ennaltaehkäistä esimerkiksi kiusaamisen syntymistä. Pedagogisia tuen muotoja ovat esimerkiksi:

- Porrastettu ulkoilu
- Ruokailu omassa kotipesässä
- Pienryhmätoiminta
- Lapsen erityistarpeiden huomioiminen esim. istuma- ja unipaikkojen valinnassa
- Sermit, väritunnisteet
- Tukiviittomien ja kuvien käyttö
- Lapsen kehitystä ja oppimista tukevan leikki- ja oppimismateriaalin käyttö
- Oppimisympäristön ratkaisut

- Lapset puheeksi- keskustelut

Rakenteellisen tuen muotoja ovat esimerkiksi:

- Henkilöstön työajan kohdentaminen
- Erityisopettajan käynnit päiväkotiryhmissä
- Henkilöstön erityispedagogisen osaamisen vahvistaminen koulutusten avulla
- Ryhmän sisällä joustavat ryhmittelyt (enemmän tukea tarvitseville lapsille pienemmät pienryhmät)
- Ryhmäavustajan käyttäminen tarvittaessa
- Muut henkilöstöjärjestelyt

Hoidolliset tuen muotoja ovat esimerkiksi:

- Kirjallisen lääkehoitosuunnitelman laatiminen yhdessä vanhemman kanssa
- lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen päivittäistoiminnoissa, esimerkiksi kuivaksi oppimisessa tai terveellisen ravinnon turvaamisessa lapselle
- Erilaisten pitkäaikaissairauksien, kuten diabeteksen ja epilepsian hoito kuuluvat hoidolliseen tukeen.
- Moniammatillinen yhteistyö

5.4 Lapsen tuen arviointi

Lapsen tuen tarvetta sekä tuen riittävyttä ja toteutumista arvioidaan tarpeen mukaan, mutta vähintään kerran vuodessa esimerkiksi lapsen varhaiskasvatussuunnitelman tarkastamisen yhteydessä tai tuen tarpeen tai oppimisympäristön muuttuessa. Aloitteen lapsen tuen arviointiin voi tehdä lastenneuvolan tai sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö, huoltaja tai varhaiskasvatuksen henkilöstö.

Kunkin lapsen kohdalla arvioidaan aina, mitkä ratkaisut parhaiten toteuttavat lapsen etua. Lapsen mielipide ja toivomukset huomioidaan ja huoltajan kanssa toimitaan yhdessä arvioitaessa tuen tarvetta, tukitoimenpiteitä ja toteuttamista.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu lapsen tuen arviointiin tarpeen mukaan. Sosiaali- ja terveysviranomaiset osallistuvat arvioinnin tekemiseen varhaiskasvatuksen järjestäjän pyynnöstä tarvittaessa.

5.5 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tuen aikana

Lapsen vasuun kirjataan yhdessä huoltajien kanssa lapsesta tehdyt havainnot, kiinnostuksen kohteet, vahvuudet ja tuen tarpeet, sekä lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevat tavoitteet ja toimenpiteet. Lapsen tarvitsema tuki eli tuen taso ja muodot ja niiden toteuttaminen sekä niihin liittyvät vastuut ja työnjako kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Sen laadinnasta ja arvioinnista vastaa varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö ja/tai varhaiskasvatuksen erityisopettaja yhteistyössä muun henkilöstön ja lapsen huoltajan kanssa. Tavoitteena on toimia yhteisymmärryksessä lapsen ja huoltajan kanssa.

Jos lapsella on jokin pitkäaikaissairaus, joka vaatii lääkehoitoa, laaditaan hänelle terveydenhuollossa lääkehoitosuunnitelma. Siltä osin kuin lääkehoitosuunnitelmaan sisältyvät tiedot ovat välttämättömiä lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseksi, kirjataan ne lapsen vasuun. Lääkehoidon toteuttamisesta varhaiskasvatuksessa sovitaan tapauskohtaisesti.

Varhaiskasvattajat suunnittelevat tuen yhteistyössä huoltajien ja asiantuntijoiden kanssa. Tukipolku tehdään näkyväksi. Tarkistamme lapsen vasun aina kun lapsen tarpeet muuttuvat. Vasun arviointi kohdistuu toiminnan, järjestelyjen ja pedagogiikan arviointiin.

5.6 Päätös tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä tukipalveluista

Lapselle annettavasta tehostetusta tai erityisestä tuesta tai tukipalveluista on varhaiskasvatuksen järjestäjän tehtävä viipymättä hallintopäätös, joka perustuu tuen tarpeen arviointiin. Se tehdään Daisy-järjestelmässä. Hallintopäätösmenettelyssä noudatetaan hallintolakia. Ennen päätöksen tekemistä varhaiskasvatuksen järjestäjän on kuultava lapsen huoltajaa tai muuta laillista edustajaa. Myös huoltaja voi hakea tehostettua tai erityistä tukea lapselle. Hallintopäätöksen tekee varhaiskasvatuksen järjestämävastuussa oleva kunta, ja päätös on toistaiseksi voimassa. Päätökseen on liitettävä valitusosoitus, koska huoltaja voi hakea siihen muutosta valittamalla. Päätös on aina perusteltava. Hallintopäätös muutetaan tai kumotaan, mikäli tuen tarve muuttuu.

Tehostetun ja erityisen tuen päätöksessä mainitaan ja päätetään seuraavista asioista:

- tuen muodoista
- varhaiskasvatuksen toimipaikasta
- tukipalveluista

Siirrämmme keskeisen tiedon lapsen kasvusta ja oppimisen etenemisestä esiopetukseen yhteistyössä huoltajien kanssa. Luottamuksellisia tietoja siirrettäessä noudatamme voimassa olevia säädöksiä.

6. VAIHTOEHTOISEEN PEDAGOGIIKKAAN TAI ERITYISEEN KATSOMUKSEEN PERUSTUVA VARHAISKASVATUS

Kaikessa varhaiskasvatuksessa noudatetaan laissa, sopimuksissa ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa asetettuja yleisiä tavoitteita ja toimintaperiaatteita. Nämä tavoitteet ja toimintaperiaatteet koskevat myös vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen perustuvaa varhaiskasvatusta.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä voi tarjota varhaiskasvatuspalvelua, joka perustuu vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen. Tällaisia ovat esimerkiksi Steiner-, Montessori-, Freinet- ja Reggio Emilia -pedagogiikat tai tiettyyn katsomukseen perustuva varhaiskasvatuspalvelu.

6.1. Reisjärven paikalliset ratkaisut

Vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen perustuva paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma voi olla omaleimainen, mutta se ei voi olla ristiriidassa varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön tai varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden kanssa.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä päättää ja kuvaa suunnitelmassa sen lisäksi, mitä perusteasiakirjassa aiemmin määrätään.

Reisjärvellä vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen liittyvät varhaiskasvatuksen arvoperusta, pedagogiset periaatteet ja ratkaisuja täydentävät näkökulmat huomioidaan yhteisesti sovitulla tavalla. Perheen kanssa yhdessä luodaan toimintamuotoon soveltuva tapa toimia arjessa. Tilanteet mietitään tapauskohtaisesti ja perheen erityistä katsomusta ja arvovalintoja kunnioitetaan.

7. TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN REISJÄRVEN VARHAISKASVATUKSESSA

Toiminnan arvioinnin tarkoituksena on tukea varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatussuunnitelmien toteuttamista sekä varhaiskasvatuksen kehittämistä. Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Varhaiskasvatuksen toiminnan arvioinnin tulee olla oma-aloitteista, suunnitelmallista ja säännöllistä. Arvioinnin avulla edistetään varhaiskasvatuksen laatua, tunnistetaan toiminnan vahvuuksia ja nostetaan esiin kehittämistarpeita ja kehitetään toimintaa.

Reisjärven kunnassa hyödynnetään Karvin julkaisua Varhaiskasvatuksen laadun perusteet ja suositukset. Karvin julkaisussa kehittävistä arvioinnista todetaan näin ”Kehittävä arviointi on varhaiskasvatuksen arviointia ohjaava toimintaperiaate niin kansallisella, paikallisella kuin pedagogisella toiminnan tasolla. Se korostaa sitä, että arviointia tehdään oman toiminnan kehittämistä varten, ei ulkopuolista arvioitsijaa tai muuta tahoa varten. Kehittävälle arvioinnille on tunnusomaista, että se pohjautuu toimijoiden väliseen luottamukseen. Keskeistä arviointiprosessissa on toiminnan suuntautuminen tulevaisuuteen ja siihen liitetään toteavan, menneeseen katsovan arvioinnin sijaan oppimisen mahdollisuus.”

Reisjärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa ja yhdessä sovittuja painopistealueiden toteutumista arvioidaan vuosittain keväällä varhaiskasvatustiimissä. Samalla käynnistetään tulevan toimintakauden suunnittelu ja päätetään varhaiskasvatuksen painopisteistä. Reisjärven kunnan kuntastrategia 2035 tavoitteisiin on kirjattu mm. liikunnan merkitys voimavarana.

Jokainen yksikkö tekee vuosisuunnitelman tulevalle toimintakaudelle varhaiskasvatussuunnitelman ja sovittujen painotusten pohjalta. Yksiköt arvioivat painopistealueiden toteutumista toimintakauden aikana.

Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat tehdään pääsääntöisesti toimintakauden alussa ja niiden toteutumista arvioidaan kirjallisesti toimintakauden aikana tavoitteiden päivittämisen yhteydessä. Lapsen tuen arviointi sisältyy lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan Työntekijät arvioivat tiimikeskusteluissa tavoitteiden toteutumista.

Arviointikeskustelua käydään huoltajien kanssa säännöllisesti tuonti- ja hakutilanteissa.

Huoltajille jaettava asiakastyytyväisyyskysely tehdään parillisina vuosina keväällä. Kyselyn tulokset arvioidaan varhaiskasvatustiimissä ja yksiköissä. Keskeisimmät tulokset viedään sivistyslautakunnan käsittelyyn. Palautteen perusteella kehitetään varhaiskasvatustoimintaa.

Työntekijä arvioi omaa toimintaansa jatkuvalla reflektoinnilla sekä oman tiiminsä kesken. Säännöllinen kehityskeskustelu on osa työntekijöiden omaa arviointia.

Reisjärven varhaiskasvatuksessa yhtenäistetään arviointiperiaatteita eri toimintamuodoissa. Vanhempien ja lasten osallistamisella saamme arvokasta tietoa toiminnan arviointiin ja kehittämiseen. Se auttaa meitä kehittämään reisjärvisille lapsiperheille laadukasta, pedagogista varhaiskasvatusta.